

И. 12757

О. Олесь

Лісовий Цар Ох

Казка в трьох картинах

Прага 1938

О. Олесь

Лісовий Цар Ох

Казка в трьох картинах

Прага 1938

W 12757

SLOVANSKÁ KNIHOVNA

3186249649

361442

Tiskem »Zádruha«, akc. spol., Praha XII., Bělehradská 97.

О. Олесь.

Лісовий Цар Ох.

Казка в трьох картинах.

КАРТИНА ПЕРША.

Хата убогого селянина. Велика піч. Стіл,
ослони й т. под.

Мати пряде, Батько щось майструє.

Мати. Чому, старий, весь час зітхаєш?

Які гризуть тебе думки?

Батько. На що питать? Сама ти знаєш:

Ті самі згадую дірки...

Мати. Покинь журбу... Весна минає.

А там і осінь, і зима...

І очеретом я сама

Дірки на хаті залатаю.

Батько. Пусте! не те... не в тому річ.

Мати. А що ж, старенький?..

Батько. Глянь на піч...

Лежить, як та гнила колода...

А молодий, — хіба ж не шкода?..

Мати. А що тобі? нехай лежить!

Батько. Та ж дні минають, час біжить...

В людей сини давно багаті,

А наш гніє в похилій хаті.

Мати. Найти б для нього молоду...

Батько. Ну, я шукати не піду.

Мати. Сама знайшлася...Хоча б — Тетяна.

Батько. Та знаю. Дівка не погана.

І роботяща, і метка.

Мати. І любить нашого синка.

Батько. А він її?

Мати. Йому байдуже!...

Батько. Він більш за піччю, просом туже.

Невмітий, в пір'ї, у смітті...

Мати. Ще напрацюється в житті.

Батько. Та ж бачить він: ми голі й босі,

А він лежить байдуже в просі.

Мати. Чи він від тебе вимагає

Того, чого у нас немає?!

Йому даси хоч шмат черствого, —

Не скаже він тобі нічого.

Коли ж і хліба в нас нема,

Дитині нашій й це дарма,

Бо в ней серце золоте...

Батько. А в мене лють, і злість росте!

Дав до шевця — утік додому,

Віддав учитись до кравця, —

І звідти втік!

Мати. Тобі старому

Хотілось би, щоб, як вівця,

Слухняний був наш хлопчик милий,

Щоб день-у-день його все били.

Батько. Хай бъуть, та виведуть у люде!..

Подумай: що із його буде?!

Ми помремо, — хто піч нагріє,

Або вночі рядном прикриє...

Я й сам лежав би на печі

Та ів із медом калачі.

(Гнівно). Ні, я скоплю його за руку

І потягну кудись в науку,

Хоч в інше царство, за сто миль,
Щоб він не втік уже відтіль.

Мати. Старий, подумай... Я без його
Не проживу і дня малого.

(З вулиці чути пісню):

Розіслались наші луки
Наче пишні килими,
Ждуть не діждуться — чи швидко
Вже навідаємось ми.

А ми нагло перед ними
Станем з косами ясними, —
Раз-два!
І хились трава.

Пройдем ручку, пройдем другу, —
І покоси вже лежать,
Сонце гріє, вітер віє,
Коси дзвінко дзеленчать.
І їх дзвони: дзелень-дзень
Чуєш цілий Божий день.

(Входять два парубки).

1-й парубок. Добриден! Ми йдемо косити
І хочем Вашого просити,
Щоб косу взяв і нам поміг.

Батько. Ну, це були б і слози, й сміх!
Щоб косу взяв?! Таке ледащо?!
Щоб він помог вам?! Та ні за що!

2-й парубок. (До печі).

Ти спиш? Чи чуєш ти? а-гов!
Чи ти б із нами не пішов?

Батько. Всі на ногах, а він і досі
Лежить, вилежується в просі.

1-й паруб. Соромся, хлопче! час вставати:

Ти ж не кажан, і не сова,
Щоб в Божий день ганебно спати . . .
Берись за косу: жде трава!
Берись за косу, — як покосим,
Спочти ляжем на покоси,
Послухаєм пісень дівочих
До вечора, та де? до ночі!
А в нас дівчата як квітки;
Травою сохнуть парубки!

Син. Дарма! Вставати, одягатись,
Кудись іти і знов вертатись,
Косити, спати на покосі, —
Миліш мені лежати в просі.

Батько (*сердито*). Вставай, кажу тобі, вставай!
А то мотнуся зараз в гай,
Дубця зламаю і тоді
Вже неминуче буть біді!

(*До хлопців*).

Поможете, коли не скоче?

Паруб. 1-й. А що ж, — поможемо охоче!

Батько. Не піде з вами він на луки:

Він потрібує ще науки!

У інше царство! Щоб не втік!

Паруб. 2-й. Це, справді, з ним і слози, й сміх!

Мати. Вставай, синочку, — буде лиxo.

Батько. А ти мовчи, сиди там тихо.

(*Син злазить з печі*).

Паруб. 1-й. Ну, бачиш . . . встати довелося . . .

Батько. В соломі, в пір'ї все волосся!

Невмітий, заспаний . . . збудись!

Піди, умийся, зачешись!

А ти, стара, молися Богу,

Та кинь щось в торбу на дорогу.

Мати. Куди ж ведеш мою дитину?!

Та я ж без неї тут загину... (Плаче).

Батько. Не бійсь, не згинеш, а за рік
Із нього вийде чоловік.

(Мати одрізує хліба, кидає в торбу. Батько одягається. Син умився, зачесався, одяг свитку, шапку).

Батько. Ну, час не жде! пора рушати,

(До парубків). А вам у руки коси брати.

Пар. 2-й Давно пора! Трава не жде
А то без нас сама впаде.

(Виходять).

Мати (до сина).

Прощай, коханий мій, єдиний!..

В журбі лічитиму хвилини...

Шануйсь! на матір пам'ятай,
Я й так хожу вже через край.

(Входить Тетяна).

Тетяна. Здорові! (до Сина).

Вже ти встав? Так рано?

Син. Так, встав... так трапилось, Тетяно...

Тетяна. А я з сусіднього села
Від тітки сала принесла.

(До матери).

Прошу: візьміть хоч половину...

Мати. Спасибі, дякую, дитино.

Батько. Дай нам у торбу: довгий шлях, —
Що їсти будемо в лісах?!

Тетяна. Куди ж ти йдеш? На щастя чи біду?

Син. У найми. В інше царство йду.

Тетяна. На довго?

Син. Може і на вік...

Батько. Щоб став із його чоловіком.

Тетяна. Ой, горе-лишенько, ой, нене!

Пропала я і він без мене.

Батько. Ходім: і ніч не за горою.

Рушаймо вже!

Тетяна. І я з тобою,

Без тебе жити я не зможу . . .

Прости мене, великий Боже!

Лиш попрощатись побіжу, —

Нікому й слова не скажу . . .

Десь між русалками на дні

Всміхнеться доленька мені! . .

Син. Тетяно! що це ти сказала ?!

Опам'ятайсь: ти з глузду спала.

Тетяна. Так! в іншім царстві буду й я

(Вибігає.

Батько й син прощаються).

Мати (до сина). Прощай, дитиночко моя!

(Падає синові на груди й плаче).

Син. Прощайте, мамо . . . я вернусь . . .

Мати. Але ж чи я тебе діждусь ?! .

(Батько й син виходять).

Завіса.

КАРТИНА ДРУГА.

Поляна серед густого лісу. Серед неї — старий пень. Вечоріє, але сонце кидає ще останнє проміння. Десь в глибині лісу чути неясні звуки не то крику, не то реготу. Луна віддає то „га-га-га“, то „го-го-го“. Із-за дерев обережно виходять дві русалки.

Русалка 1-а. Здається — тут нема нікого.

Русалка 2-а. І духу тут не чути людського.

Рус. 1-а. Сьогодні свято в нас: одна
З'явилася подруга смутна.
Не захотіла жити „там“ . . .

Рус. 2-а. Що ж! — веселіше буде нам!
... Все, що украло їй життя,
Сто крат поверне забуття.
Як ти, і я колись жила
В долині цій плачу і зла —
І не могла уже стерпіти,
Стікати кров'ю на тім світі.
Лиш тут знайшла на рани лік
І в забутті минає вік.

Рус. 1-а. Не буде щастя на землі
Аж доки люди будуть злі.

Рус. 2-а. Людина — звір . . . жалю не зна.

Рус. 1-а. Мовчи . . . Здається йде вона!

(Входить Русалка-Тетяна).

Рус. 1-а. Здорова, сестронько, сідай . . .
Ось, бачиш квіти, — вибірай,
Сплети гарнесенький вінок:
Сьогодні цілу ніч танок!

Рус. — Тетяна. Щось голова болить . . . Якась
Гадюка в мозок мій вп'ялася.

Рус. 1-а. Покинь журбу . . . Твої пісні
Такі журливі і смутні.
Забудь скорботу чи любов
І народись для щастя знов.

Рус. — Тетяна. Так мабуть доля вже судила,
Щоб я і там, і тут тужила.

Рус. 2-а. Забудь про все! Як тільки сутінь
Канву блакитну розкладе
І місяць золоту мережку
Почне мережити на ній,

Зберуться подруги в вінках
В нових убраннях з оксамиту
І колом стануть у танок . . .
А з-за кущів, з-за камінів, з дерев
Бридкі потвори стануть виглядати.
Ах, не люблю я цих потвор,
Цих лісових чортів і чортинят!
Їм тільки пустощі робити!
Злякати жінок, що прийдуть по гриби,
Підставити сліпому ногу,
Підніять на сміх поводаря!
Порожні в них і голови, й серця! . .
Коли б вони царя ще не боялись,
Хоч з лісу в поле, в степ тікай!

(Вибігають лісові чортинки).

Чортік 1-й. О, добре трапили! Русалки тут.
Плетуть вінки, пісні співають
У пущі хлопців закликають . . .
Ні каяття, а ні покут.

Чортік 2-й. Наш цар русалкам потурає:
Нема провини для дівчат,
А нас за кожний крок карає:
Зроби — дostenеться стократ:
(До русалок)

Ну, як поводиться вам, милі?
Що вам?! Танцюєте що-хвилі,
Пісні співаєте — і край . . .
Для вас цей ліс — не ліс, а рай.

Рус. 2-а. А ви що робите щодня?
У вас на думці сміх, гульня . . .
Комусь дорогу показати,
Щоб не добрався він до хати,
Або, як іде віз з дровами,
Перевернути його до ями

І потім з реготу вмірати,
Коли почнуть дрова збирати...
Або ускочити в ставок,
Зробити там переполох,
Позаганяти жаб в кутки,
Рибалкам сплутати вудки,
Злякатъ-збудить Водяника, —
Не позичать очей в Сірка!

Чортик 1-й. Це веселіше, як квітки,
Зігнувшись, рвати на вінки.

Рус. 1-а, Страйвайте... чуєте ходу...
Біжім, бо стрінемо біду.

Чортик 2-й. (*Втягує повітря*)

Так! Людський дух, аж б'є у ніс!
Що їх несе в цю пору в ліс?!
А ну, в кущі! злякаймо їх, —
Втечуть — не чутимуть і ніг!

(*Русалки зникають, черти розбігаються
врозтіч з криком „го-го-го!“
На поляну виходять Батько з Сином*).

Батько. Сміються сови чи сичі, —
В лісах невесело в ночі, —
... Стомився я... коли б десь сісти
Та шмат черствого хліба з'їсти.

Син. І я стомився, — все йдемо,
І хліба з салом не з'їмо.

Батько. Ось пень стоїть... Я сяду, синку,
А ти візьмися за торбину,
Та й повечеряєм удвох...
Літа, літа... спочину... Ох! (*Зітхає*).

(*Сідають: батько на пень, син на траву.
Із-за пенька вилазить Лісовий Цар — Ох,
маленький, з довгою зеленою бородою*).

Ох. Хто зінав мене? Я тут, я ось...

Батько. Свят, свят! відкіль воно взялось?

Ох. Хто звав мене із вас, із двох?

Хто з вас мене покликав: „Ох“?

Син. Це, тату, ви, коли сідали,

„Ох, ох“, стомившись, проказали.

Батько. (*До Оха*).

Як скаже „ох“, хіба хтось кличе?

Чого ти хочеш, чоловіче?

Ох. Це — я?! Нічого! З вас хтось хоче.

Батько. Та що верзеш ти, потороче?

Ох. Хто цар тут? Я? чи з вас хтось двох?

Я цар лісів!! а звусь я: Ох.

Батько. (*До сина*)

Це інше діло... Я ж не знав ...

Таке маленьке... хто б гадав ...

Ох. Чому не дивишся у вічі?...

На що ти кликав, чоловіче?

Батько. Та справа, вибачте, така:

Я маю, бачите, синка,

А він не має до роботи

І оттакенької охоти.

У його думка — день чи ніч —

Однаково — лягти на піч.

І там чи спати, чи валитись,

Та теплим просом обсипатись ...

Ох. Це може з часом і мине.

Батько. Та ви послухайте мене.

Щоб сина вивести у люде,

Віддав його я до шевця,

І до рибалки, й до кравця, —

Так де там! день чи два пробуде

І знов чкурне на теплу піч.

Лежати в просі є миліш.

Обридло це мені до краю!

Ну. почекай собі, гадаю:

У інше царство підеш ти,
Щоб звідти вже не міг втекти!
В науку йди! працюй, учись,
Щоб став людиною колись,
Бадьорим, жвавим, роботящим,
Щоб і забув, як був ледащим,
Щоб був утіхою ти нам,
Зразком і іншим парубкам!
Про це ось марив я, і марю.
Послухайте, пресвітлий царю,
Чи не могли б його ви взяти
І як за рідного подбати?
Десь в вашім царстві примостили...
Вам, як цареві, не просити:
Звеліти тільки людям треба —
І служба звалиться як з неба.

Ох. Я вислухав... гаразд! візьму
І при дворі щось дам йому,
А потім ти, як рік мине,
Прийди і знов поклич мене.

Батько. Спасибі вам: за це до суду,
Пресвітлий царю, не забуду.
(Чути крики: „го-го-го“).

Ох. Гей, тихо! чуєте, чорти!
А то звелю вас всіх спекти!
(Стає тихо).

Ох. *(до Сина).* Ну що ж? Ходімо. Не лякайсь.
Та з батьком гарно попрощайся.

Син. Прощайте, тату. З Богом йдіть,
Дивіться: в лісі не зблудіть.

Батько. Прощай, синочку. Будь слухняний,
Будь пильний, ревний... Вранці рано
Ще до схід сонця встань, умийся,
І за роботу враз берися,

Щоб, як на снідання позвуть,
Ти похвалитись міг чим-будь,
І щоб не був ти дармоїдом,
Ще все зроби перед обідом.

Ох. Ходім: я, хлопче не гуляю,
Хоч цар, але часу не маю.

(*Ox i Син зникають*).

Батько. Пішли... як в землю провалились...

Хоч би, як слід, ми разлучились...

Ну, що ж?.. до дому... Темно стало...

Лишилось ще і хліб, і сало.

Піду... піду... Коли б не втома,
То може вранці був би й дома.

(*В лісі знову крики*).

Батько. (*Наслідуючи Оха і погрожуючи ціпком*). Гей тихо, чуєте, чорти!

А то звелю вас всіх спекти.

(*Тиша, Іде. Вибігають русалки*).

Рус. 1-а. Сестрички, подруги, сюди!

З дрімучих нетрів, із води!

Сьогодні ніч для нас настала,

Сьогодні дивна ніч Купала!

Сьогодні папороть цвіте

І точить сяйво золоте.

(*Навколо розцвітають папороті і стає ясно*).

Рус. Тетяна. Сьогодні тут був він, якого

Я покохала ще малого;

Ним повна вся душа моя!..

Тепер він тут... щаслива я.

І дивний сон мені приснився,

Немов царенком він зробився,

А я царівною... Ще мить, —
І нам музика вже гремить.
Забуте все: і кривда, й зло,
І все, що гризло та пекло:
Чи вдень, бувало, чи вночі
Він все лежав би на печі...
Байдужий був йому весь світ
І так тяглося безліч літ.

Рус. III-я. Це хтось напоєм з сонних трав
На його сон і лінь нагнав.

Рус I-а: Покиньте, сестроньки, згадки:
Сьогодні співи і танки.
Заграйте ж нам, квітки-дзвіночки,
Якісь русалчині таночки!

(Лісові дзвіночки починають грати, русалки танцюють).

Завіса.

КАРТИНА ТРЕТЬЯ.

Палати Оха. Все зелене: стіни, підлога, стеля, меблі, все до найменшої дрібниці. Навіть їжа зелена.

Слуги, наймички накривають столи і прибирають у світлиці.

Син. (*позіхає*). Як спати хочеться! Все б спав...
Та тут не заснеш і вночі!
Минулося, як я лежав,
Мов у колисці, на печі.
Тут цілий день працюй, роби,
Рубай дрова, збирай гриби,
Коси траву, іди по воду

Та горобців жени з городу.
А задрімаєш — лиха жди!..,
І за що я попав сюди?!
І чув я... наче це не цар,
А над чортами володар!!...
Аж страшно стало!.. Сатана!
І що тут жде мене, — хто зна!?
Тут справді царство чарівне
І все дивує тут мене:
І ці русалки-наймички,
І чортинята-козачки.
І все чомусь тут — все зелене,
Аж зелено в очах у мене.
І чудно: все, що тільки треба,
Цар скаже, — і спаде, як з неба.
Ось крикне: „Лебеді, летіть!“
І вкрите небо вже за мить.
Летіть, як хмари снігові,
Лиш пух лишають на траві.
А крику-галасу вгорі!!
Мов з неба дзвонять дзвонарі.
А за хвилину все мине;
Знов небо чисте і ясне.
Або накаже цар: „а ну,
Сюди ведмеді, в мить одну!“
І лишенко! із гір, лісів
Біжать їх тисячі, як псів!
Що виробляють! Муркіт, рев,
Як грушіпадають з дерев,
Колоди з медом рвуть із лап...
Яка кумедія була б!
Та крикне цар: „Додому руш!“
І їх з дерев, як з торби груш...
Тікати врозтіч, хто куди,
Щоб не діждатися біди.

Русалка. Ти байдикуєш, хлопче, знов?

А наколов багато дров?

Дивись: карає тяжко цар —

Дмухне і займешся як жар.

Тоді навік прощай усе!

І попіл вітер рознесе.

Син. Та йду уже, хоч сни летять:

Заснув би... так — хоч днів на п'ять.

Русалка. Ну, а Тетяна? Ти дивись:

Знов буде плакать...

Син. Одчепись!

Русалка. Не одчеплюсь... та ось вона...

Ти знову, сестронько, сумна?

Тетяна. Ні, я — нічого... (*До парубка*)

Ти вже дров

Давно гарненько наколов?

Син. Ще маю час...

Тетяна. Ні, ні! біжи

І швидче в печі наложи.

Благаю... Цар не довго жде!

Тут не сковаєшся ніде!

Син. Та знаю, знаю... вже іду...

Тетяна. Так одверни свою біду!

Спалив тебе уже не раз

І знов горітимеш за час.

Ну, йди ж, благаю, йди мерщій,

Ти ж знаєш: я не ворог твій...

(Парубок пішов. Чути похідні звуки тарabanів, бубен. Входять музиканти, за ними придворні дами і займають свої місця. Нарешті — цар, що сідає на троні).

Цар. Ух, холодно! Мороз! Зима!

Невже у мене дров нема?

Де дроворуб? Позвать його!..

Я не стерплю вже більш цього!..

(Слуги вибігають)

Щоб він мені тут був за мить.

Голос. Він на дровах заснув і спить.

Цар. Він знову спить?! Я не стерплю:

Піду і знов його спалю.

(Швидко і рішуче виходить. Входить Цариця, за нею визначні гості, чортяча шляхта, лісові чорти, ріжні потвори. Присутні низько вклоняються).

Цариця. А де ж Пресвітлий?

Хтось Знову дров

Наш дроворуб не наколов.

Цариця. Не наколов? За цілий день?!!

Ще раз згорить за це, як пень.

Цар (входячи). І вже згорів! Ой, не хотів!

А як крутивсь, шкварчав, шипів!

Не помогло: згорів до тла...

Лишилась іскорка мала,

Та я дмухнув і знов юнак

Стойте і квітне, наче мак.

Гість. Говорять: див нема на світі.

Але так кажуть тільки діти.

Бажання нашого царя —

І стане сокіл з упиря,

З малого жолудя за мить —

Дивись — і дуб уже шумить.

Із ока слізка упаде —

Поглянеш — море вже гуде.

Травичка з вітром прилетить —

І зеленіє степ за мить,

А у степу квіток, пташок!..

О, всемогутній, царю Ох!

(Всі встають і співають):

Слава, честь і слава Охові на вік.
Цар наш є найбільший в світі чарівник
Він іде — і в лісі райдужні квітки
З шани і любови хилять голівки.
Пахощі солодкі л'є йому трава,
Ніжно простягають віти дерева,
Перед ним танцюють мавки свій танок,
І пташки співають: „Хай живе наш Ох!
Хай живе великий цар і чарівник,
Слава, честь і слава Охові на вік!“

Цар. Спасибі за привіт... за пісню чарівну.

Скажу: слізозу згубив я не одну.

Признаюсь вам: не шкода сліз,

Як весь тебе шанує ліс,

Коли спокійно спати йдеш

І лиха жадного не ждеш.

В щасливі я родивсь часи:

Лежать ягнятами ліси,

Як діти бавляться чорти,

Толочать лиш очерети,

Бабів полошать та дітей

І роблять посміхи з людей.

Водяники, старі діди,

На хвильку вилізуть з води, —

Поглянуть: тихо навкруги,

Цвітуть безлюдні береги...

Поважні жаби на воді,

По листях скачуть молоді.

Вода зелена, як вино...

Усе, як слід: спускайсь на дно

І знов лягай в мягкє багно.

Мавки — тонкі простоволосі,

Стрункі, гнучкі як лози, босі

Весь день плетуть собі вінки,

А в ночі місячні — танки.

Лише русалка є одна,
Що, наче вечір, все смутна.
Стрілою пройняте — любовю
Стікає серце її кров'ю.
Закохана з дитячих літ,
Крізь сльози дивиться на світ.
Та щастя хочу я усім
І незабаром дам і їм.
Ось-ось із хлопця-ліньюха
Він стане гордість і пиха, —
Утіха батькові, багач...
Не плач, Тетяночко, не плач!

(Гладить по голові Русалку - Тетяну.
Серед тиші чується здалеку: „Ох“).

Цар. Це він... старий... За сином знов.
Це втретє батько вже прийшов.
Прохає вийти! Я піду
Й сюди старого приведу.
З ним пожартую: хай вгадає
В якім зерні він сина має.

(Цар, Цариця, гости й слуги виходять.
Увесь білий дідусь - лісовик ховається за
tron)

Лісовик. Лишуся тут! під три чорти,
Але я мушу помогти...
Людини жаль: вже третій раз
Сюди приходить він до нас.
А цар покпить та поглузує, —
І знову батько помандрує.
А вдома мати сльози л'є:
Бо це ж її одинчик є.
А хоч старий...?! За все життя
Не взяв він з лісу і сміття.

Про це я свідчу! Лісовик!
А ще і зветься „чарівник“!
Як чарівник, то мусить знати
Кого і за що слід карати.
Як зробить шкоду — покарай,
Громами, свистом налякай,
Переверни в провалля віз,
Зроби самі тріски з коліс,
Коня розпутай, щоб утік,
Закинь віжки в кущі, в потік,
Але невинного лиши
І без потреби не гріши.

(Почувши кроки ховається. Входить Цар,
а за ним Батько).

Цар. Так знов приходиш, чоловіче . . .
А чи пізнаєш його в вічі?
Він став вже інший, чепурний,
Меткий, неначе в'юн гнучкий . . .
Я мірку висиплю зерна —
Вгадай, а ні — твоя вина!

Батько. Ой, царю! Лишенько мені!
Піznати сина у зерні,
Коли отут одно в одно
Лежатиме саме зерно?!!

Цар. Пусте! однаково — вгадай,
А ні — він буде мій і — край! (Виходить).

Лісовик (висовує голову).

Мовчи!! він висипле зерно,
Але відкотиться одно.
Візьми його. Це й буде твій.
І звідси з сином йди мерщій.

Батько. Спасиби вам!.. За цілий вік
Такий не трапивсь чоловік.

Цар. (*Входить і висипає мірку зерна*).

А ну вгадай... яке зерно...

Дивись як слід...

Батько (*замислюється. Нагинаючись*). Оце воно!

(*Нагло блискавка, грім. Стало темно і враз знову ясно. Перед Батьком стоїть гарний парубок — Син*).

Цар. Вгадав, вгадав... Ну, що ж — бери!

Мене ж у друге не дури!

Я знаю все: я чарівник!

Це він зробив! Цей лісовик!

(*Виводить Лісовика за руку. Той падає перед Царем навколошки*).

Лісовик. Простіть о, Царю, о простіть,
Карайте, голову зніміть,
Але дідусь цей за життя
Не вкрав із лісу і сміття.

Цар. Без тебе знаю це. Тому
І сина я вернув йому.

Батько. Спасибі вам: таких царів
На світі мало я зустрів.

Син. Татусю, любий, дорогий,
Погляньте — я тепер який!
Все працював би день і ніч.

Батько. І не кортить уже на піч?

Син. Забув... Давно забув... на вік.

Цар. Спалити — це найкращий лік.

І що ти скажеш, чоловіче,
Палив його уже я тричі.

Батько. Ой, лишенько! Воно ж болить...

Цар. Не розумієш, але цить!

Оженим хлопця! Тут одна

Є в нас русалка чарівна . . .
Закохана з дитячих літ,
Крізь слози дивиться на світ.

Батько. Русалка . . . Лишенько мое!
Цар (*показуючи на сина*).

По ньому слози свої л'є! . . .
І Син твій любить, хоч не зна . . .
Русалка, справді, як весна! . . .

Батько. Я ту русалку прожену!
Цар. А я в царівну оберну! . . .

(*Плескає в долоні*).

Тетяно, дівчино, з'явись!
А ну, старенький, подивись.

(*Входить з короною, замісць вінця, Тетяна*).

Батько. Та це ж Тетяна!! Пізнаю.
Її, як доню, я люблю! . . .

(*Цілує її в голову*).

Це, справді, царство чарівне,
І все дивує тут мене;
І все є тут чомусь зелене,
Аж зелено в очах у мене.

Цар. Так і весілля тут відбудем!
Я все бажаю щастя людям.
Музики, гості за столи!
Щоб ми весілля відбули.

(*Входить Цариця й гости*).

Цариця. Що сталося, що нас познав?
А ми дивилися на став . . .
Там стільки розцвіло купав,
Неначе білий сніг упав . . .

Цар. Квітки — весілля віщуни.

(Показуючи на Сина й Тетяну):

Уже заручені вони!

Вони хоч люде, а не злі . . .

Такі б плодились на землі!!

Цариця. Що ж — я любила їх обох.

Гості. Нехай живе наш славний Ох!

Батько. Царице! любо в вас мені,

Як в дні колишні, весняні . . .

Коли, вертаючись, не вмру,

Позву сюди й свою стару.

Цар. Музики, грайте! Час мина.

Старого меду і вина!

(Музики починають грати, гості танцюють з Царем і Царицею на чолі).

Завіса.

1. III. 38.

U 12.757_a

3186249649

Замовляти у автора: Praha, p. 66